

Chambre des Représentants

SESSION 1963-1964.

2 DÉCEMBRE 1963.

PROJET DE LOI

portant approbation de la Convention entre le Royaume de Belgique et la République Française, relative au service militaire, et des Annexes, signées à Paris, le 12 octobre 1962.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les mouvements de population entre la France et la Belgique ont provoqué de nombreuses difficultés en matière de nationalité du fait de la divergence des lois régissant l'indigénat dans chacun des deux pays.

Les cas de double nationalité en résultant ont posé des problèmes surtout en ce qui concerne les obligations militaires.

En l'absence d'accords internationaux en la matière, les double-nationaux sont en principe tenus d'accomplir leur service militaire dans chacun des pays dont ils possèdent la nationalité.

En vue de régler les conflits en matière de recrutement militaire, la Belgique et la France ont signé plusieurs Conventions militaires consécutives, notamment le 30 juillet 1891, le 12 septembre 1928 et le 29 août 1949.

Alors que dans les deux premières de ces Conventions la dispense d'obligations militaires dans l'un des deux pays signataires était soumise à des conditions de naissance, de filiation et de résidence, délimitées de façon stricte, la Convention du 29 août 1949 manifestait au contraire une tendance beaucoup plus libérale en accordant au double-national le libre choix du pays dans lequel il voulait satisfaire à ses obligations militaires.

Il s'est avéré à l'expérience que le principe du libre choix laissé aux double-nationaux présentait de sérieux inconvénients. En effet, dans bien des cas le milicien avait été amené à donner la préférence au pays où le service militaire était le moins lourd et comportait le moins de risques.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1963-1964.

2 DECEMBER 1963.

WETSONTWERP

houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Franse Republiek, betreffende de militaire dienst, en van de Bijlagen, ondertekend op 12 oktober 1962, te Parijs.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het verkeer van de bevolking tussen Frankrijk en België heeft talrijke moeilijkheden veroorzaakt inzake nationaliteit ten gevolge van de verschillen in de wetten die in elk der twee landen het inboorlingschap beheersen.

De daaruit voortvloeiende gevallen van dubbele nationaliteit hebben problemen doen rijzen vooral wat betreft de militaire verplichtingen.

Bij gebrek aan internationale akkoorden terzake moeten in principe de personen met een dubbele nationaliteit hun militaire dienst vervullen in elk der landen waarvan zij de nationaliteit bezitten.

Met het oog op de regeling van de geschillen inzake militaire recrutering hebben België en Frankrijk meerdere achtereenvolgende militaire Overeenkomsten ondertekend, namelijk op 30 juli 1891, op 12 september 1928 en op 29 augustus 1949.

Terwijl de eerste twee van deze Overeenkomsten de vrijstelling van de militaire verplichtingen in een van beide ondertekenende landen afhankelijk maakten van streng bepaalde voorwaarden van geboorte, afstamming en verblijf, vertoonde de Overeenkomst van 29 augustus 1949 intendeel veeleer een liberale strekking door aan de bipatriede de vrije keuze te geven van het land waarin hij zijn militaire verplichtingen wenste te vervullen.

Bij ondervinding is gebleken dat het principe van de aan de bipatrieden overgelaten vrije keuze zeer bedenkelijk was. Inderdaad, in vele gevallen zal de dienstplichtige ertoe geneigd geweest zijn, zijn voorkeur te geven aan het land waar de militaire dienst de minst zware was en de minste risico's meebracht.

Ainsi du seul fait de sa double nationalité, le milicien — qui souvent n'avait aucune attache dans le pays qu'il choisissait pour accomplir son service militaire — se trouvait dans la situation de pouvoir bénéficier de tous les avantages économiques et autres de sa résidence dans l'un des pays signataires, sans être tenu par des obligations civiques correspondantes, telles que l'accomplissement du service militaire dans ce pays.

Par ailleurs, la Convention du 29 août 1949 est appliquée différemment par les autorités françaises et les autorités belges. Alors que ces dernières dégagent de toutes obligations militaires en Belgique (même en cas de mobilisation) le milicien qui a choisi de satisfaire à ses obligations militaires en France, les autorités françaises ne dégagent que des seules obligations de service militaire actif en France le milicien qui a choisi de servir en Belgique et se réservent le droit d'appeler l'intéressé dans l'armée française pour des périodes de rappel ordinaires et en cas de mobilisation.

La nouvelle Convention met fin à la divergence d'interprétation qui grevait celle du 29 août 1949.

En outre elle présente le grand avantage de préciser la situation militaire des double-nationaux sans devoir attendre une décision que tardent parfois à prendre ceux qui hésitent à choisir l'un ou l'autre pays pour accomplir leurs obligations militaires.

C'est pourquoi il a paru opportun d'élaborer la présente Convention fondée sur le principe de la territorialité, Convention que le Gouvernement a l'honneur de soumettre à vos délibérations.

**

Ces remarques préliminaires étant faites, il convient d'examiner les dispositions essentielles de la Convention.

L'article premier fixe son champ d'application; l'accord vise les personnes possédant à la fois les nationalités française et belge, pourvu cependant que la double nationalité ne résulte pas d'une naturalisation obtenue après la majorité.

L'article 2 de la Convention dispose que les double-nationaux qui résident dans l'un ou l'autre des deux Etats sont tenus de satisfaire à leurs obligations militaires d'activité dans l'Etat où ils ont leur résidence habituelle et permanente la plus longue pendant les douze mois qui ont précédé la date à laquelle ils ont atteint l'âge de 18 ans. C'est là la règle générale à laquelle l'article 6 admet une dérogation en prévoyant la possibilité pour les double-nationaux de prendre volontairement du service dans les forces armées de l'Etat de leur choix, avant d'avoir été appelés dans l'autre Etat pour satisfaire à leurs obligations militaires d'activité. La résidence habituelle et permanente en Belgique est normalement constatée par l'inscription aux registres de population.

Par ailleurs, conformément à l'article 3 le libre choix reste la règle en ce qui concerne les double-nationaux qui résident dans un Etat tiers, à moins que des accords particuliers passés entre les Parties contractantes n'en disposent autrement.

L'article 4 règle la situation des personnes qui n'ont pas réclamé en temps opportun le bénéfice de la Convention et qui pourraient être appelés indûment par l'Etat où elles n'ont pas leur résidence la plus longue ou qu'elles n'auraient pas choisi pour l'accomplissement du service militaire alors qu'elles résidaient dans un Etat tiers.

La situation des personnes acquérant la double nationalité après l'âge de 18 ans et qui n'ont pas encore accompli de service militaire est réglée par l'article 5. Cet article permet

De la dienstplichtige — die dikwijls niet de minste band had met het land dat hij verkoos om zijn militaire dienst te vervullen — kon aldus, ingevolge zijn dubbele nationaliteit alleen, genieten van al de economische en andere voordelen gehecht aan zijn verblijf in een van de ondertekenende landen, zonder gehouden te zijn door overeenkomstige burgerlijke verplichtingen zoals het vervullen van zijn militaire dienst in dat land.

Anderzijds wordt de Overeenkomst van 29 augustus 1949 verschillend toegepast door de Franse Overheden en de Belgische Overheden. Terwijl deze laatsten de dienstplichtige, die verkoos zijn militaire verplichtingen in Frankrijk te vervullen, ontslaat van alle militaire verplichtingen in België, zelfs in geval van mobilisatie, ontheffen de Franse Overheden enkel van de verplichting tot actieve militaire dienst in Frankrijk, de dienstplichtige die verkozen heeft in België te dienen en behouden zij zich het recht voor de betrokkene op te roepen voor het Franse leger voor gewone periodes van wederoproeping en in geval van mobilisatie.

De nieuwe Overeenkomst maakt een einde aan de uiteenlopende interpretaties welke deze van 29 augustus 1949 bezwaarden.

Bovendien heeft zij het groot voordeel de militaire toestand van de bipatride nader te bepalen, zonder te moeten wachten op een beslissing welke soms niet dadelijk genomen wordt door degenen die aarzelen in de keuze van het land waar zij hun militaire verplichtingen zullen vervullen.

Deze redenen verantwoorden de uitwerking van de huidige op het principe van de territorialiteit gefundeerde Overeenkomst, welke de Regering de eer heeft U ter behandeling voor te leggen.

**

Na deze voorafgaandelijke bemerkingen past het de essentiële bepalingen van de Overeenkomst te onderzoeken.

Het eerste artikel 1 bepaalt haar toepassingsgebied; de Overeenkomst heeft betrekking op de personen die tegelijkertijd de Franse en de Belgische nationaliteit bezitten voor zover nochtans de dubbele nationaliteit niet het gevolg is van een na de meerderjarigheid verkregen naturalisatie.

Artikel 2 van de Overeenkomst bepaalt dat de bipatriden, die in de een of de andere van de twee Staten verblijven, gehouden zijn tot het vervullen van hun actieve militaire verplichtingen in de Staat waar zij het langst hun gewone en vaste verblijfplaats hebben gedurende de twaalf maanden die voorafgaan aan de datum waarop zij de leeftijd van 18 jaar bereikt hebben. Dit is de algemene regel waarop artikel 6 een afwijking toestaat door te voorzien dat de bipatriden vrijwillig dienst kunnen nemen bij de strijdkrachten van de Staat van hun keuze vooraleer zij door de andere Staat opgeroepen geweest zijn om er hun actieve militaire verplichtingen te vervullen. De gewone en vaste verblijfplaats in België wordt normaal vastgesteld door de inschrijving in de bevolkingsregisters.

Anderzijds blijft, overeenkomstig artikel 3 de vrije keuze te regelen wat betreft de bipatriden die in een derde land verblijven, tenzij de door de Contracterende Partijen aangegane bijzondere akkoorden er anders over beschikken.

Artikel 4 regelt de toestand van de personen die niet tijdig verzocht hebben om het voordeel van de Overeenkomst en die ten onrechte zouden opgeroepen worden door de Staat waar zij niet het langst verblijven of dewelke zij niet mochten gekozen hebben voor het vervullen van hun militaire dienst terwijl zij in een derde Staat verbleven.

De toestand van de personen die de dubbele nationaliteit verwerven na de leeftijd van 18 jaar en die nog niet hun militaire dienst vervuld hebben is geregeld bij artikel 5. Dit

notamment aux double-nationaux qui ont ou ont eu la faculté de répudier une des deux nationalités de n'être appelés au service militaire qu'à l'âge de 22 ans. Le terme « répudier » figurant dans cet article doit être pris dans le sens que lui donnent les dispositions du Code de la nationalité française; il convient d'y comprendre, du point de vue belge, la faculté de renoncer à notre nationalité réservée aux enfants devenus Belges en raison des effets collectifs d'une acquisition ou d'un recouvrement volontaire de la nationalité belge par leur auteur. La répudiation telle que l'entend l'article 5 de la Convention, ne peut être confondue avec la perte de la nationalité française qui est prononcée par décret sur demande de l'intéressé; elle ne peut l'être non plus avec la renonciation prévue par l'article 18, 1°, deuxième alinéa, des lois coordonnées sur la nationalité belge. Une interprétation différente amènerait à dire que tous les double-nationaux ont la faculté de répudier et par suite la distinction faite par l'article 5 serait dépourvue de sens.

L'article 8 de la nouvelle Convention précise les obligations des double-nationaux qui après avoir accompli leur service actif ou en avoir été dispensés ou exemptés dans l'un des Etats contractants se sont établis dans l'autre depuis cinq ans au moins. L'article 10 stipule qu'en cas de mobilisation partielle ou totale ne sont appelés sous les drapeaux que les double-nationaux résidant habituellement sur le territoire de l'Etat qui mobilise, ou qui, résidant dans un Etat tiers, ont accompli le service dans l'Etat qui mobilise. La Convention met ainsi fin à la controverse existant précédemment.

Il convient de noter que dans tous les cas les officiers de réserve resteront à la disposition de l'Etat dans les forces armées duquel ils ont satisfait à leurs obligations militaires d'activité quel que soit l'Etat dans lequel ils auront établi leur résidence et que, par ailleurs, les double-nationaux résidant dans un Etat tiers ne pourront être rappelés que par l'Etat dans les forces armées duquel ils auront satisfait à leurs obligations militaires d'activité.

L'article 13 dispose que les double-nationaux qui, avant l'entrée en vigueur de la présente Convention, auront effectivement satisfait à leurs obligations militaires d'activité dans l'un des deux Etats, ne seront plus tenus de satisfaire à ces obligations dans l'autre Etat. Cette disposition est conforme à l'interprétation belge de la Convention du 29 août 1949, puisqu'en fait la Belgique n'imposait plus d'obligations militaires aux double-nationaux qui avaient accompli leur service en France.

Les autres dispositions de la Convention, qui pour la plupart sont de nature plutôt procédurielle, n'appellent pas de commentaire particulier.

*Le Vice-Premier Ministre
et Ministre des Affaires étrangères,*

P.-H. SPAAK.

Le Ministre de la Justice,

P. VERMEYLEN.

Le Ministre de la Défense nationale,

P.-W. SEGERS.

*Le Ministre de l'Intérieur
et de la Fonction publique,*

A. GILSON.

artikel biedt onder andere de mogelijkheid aan de bipatriden die het recht hebben of gehad hebben een van de twee nationaliteiten af te wijzen om slechts tot de militaire dienst opgeroepen te worden op de leeftijd van 22 jaar. Het in dit artikel voorkomend woord « afwijzen » moet verstaan worden in de betekenis die er aan gehecht wordt door de bepalingen van de « Code de la nationalité française », hierin dient van uit Belgisch standpunt begrepen te worden de mogelijkheid om af te zien van onze nationaliteit voorbehouden aan de kinderen die Belg geworden zijn wegens de collectieve gevolgen van de vrijwillige verwerving of van de herkrijging van de Belgische nationaliteit door hun ouder. De afwijzing zoals zij verstaan wordt door artikel 5 van de Overeenkomst mag niet verward worden met het verlies van de Franse nationaliteit dat bij decreet uitgesproken wordt op aanvraag van de betrokkene; ook niet met het afzien van de Belgische nationaliteit voorzien bij artikel 18, 1°, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Belgische nationaliteit. Uit een andere interpretatie zou men kunnen afleiden dat al de bipatriden het recht hebben af te wijzen en bijgevolg zou het door artikel 5 gemaakte onderscheid geen betekenis meer hebben.

Artikel 8 van de nieuwe Overeenkomst geeft een nadere bepaling van de verplichtingen van de bipatriden die na hun actieve dienst vervuld te hebben of ervan vrijgelaten of vrijgesteld te zijn in een der Contracterende Staten zich gevestigd hebben in de andere staat sedert ten minste vijf jaar. Artikel 10 bepaalt dat in geval van gedeeltelijke of gehele mobilisatie slechts onder de wapens zullen kunnen opgeroepen worden de bipatriden die gewoonlijk verblijven op het grondgebied van de mobiliserende Staat, of die in een derde land verblijvende hun dienst vervuld hebben in de mobiliserende staat. De Overeenkomst maakt aldus een einde aan de vroeger bestaande betwisting.

Er dient opgemerkt te worden dat in elk geval de reserve-officieren ter beschikking zullen blijven van de Staat in wiens strijdkrachten zij aan hun actieve militaire verplichtingen hebben voldaan, ongeacht de Staat waar zij hun verblijfplaats gevestigd hebben en anderzijds, dat in een derde Staat verblijvende bipatriden slechts zullen kunnen opgeroepen worden door de Staat in wiens strijdkrachten zij hun actieve militaire dienstplicht volbracht hebben.

Artikel 13 bepaalt dat de bipatriden die, vóór de inwerkingtreding van onderhavige Overeenkomst daadwerkelijk aan hun actieve militaire verplichtingen in een van de twee Staten voldaan hebben niet meer zullen gehouden zijn tot het vervullen van deze verplichtingen in de andere Staat. Deze bepaling stemt overeen met de Belgische interpretatie van de Overeenkomst van 29 augustus 1949 vermits in feite België geen militaire verplichtingen meer oplegde aan de bipatriden die hun dienst in Frankrijk vervuld hadden.

De andere bepalingen van de Overeenkomst die merendeels eerder op de procedure slaan vergen geen bijzondere commentaar.

*De Vice-Eerste Minister
en Minister van Buitenlandse Zaken,*

De Minister van Justitie,

De Minister van Landsverdediging,

*De Minister van Binnenlandse Zaken
en van het Openbaar Ambt,*

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le Conseil d'Etat, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre des Affaires étrangères, le 24 octobre 1963, d'une demande d'avis sur un projet de loi « portant approbation de la Convention entre le Royaume de Belgique et la République Française, relative au service militaire, et des Annexes, signées à Paris, le 12 octobre 1962 », a donné le 8 novembre 1963 l'avis suivant :

Le projet n'appelle pas d'observation.

La chambre était composée de

MM. :

J. SUETENS, *premier président*;
G. HOLOYE, *conseiller d'Etat*;
J. MASQUELIN, *conseiller d'Etat*;
P. DE VISSCHER, *assesseur de la section de législation*;
J. ROLAND, *assesseur de la section de législation*;
G. DE LEUZE, *greffier adjoint, greffier*.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. SUETENS.

Le rapport a été présenté par M. W. LAHAYE, auditeur général adjoint.

Le Greffier.

(s.) G. DE LEUZE.

Le Président.

(s.) J. SUETENS.

Pour expédition délivrée au Ministre des Affaires étrangères.

Le 14 novembre 1963.

Le Greffier du Conseil d'Etat.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De Raad van State, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 24e oktober 1963 door de Minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Franse Republiek betreffende de militaire dienst, en van de Bijlagen, ondertekend op 12 oktober 1962, te Parijs », heeft de 8^e november 1963 het volgend advies gegeven :

Bij het ontwerp zijn geen opmerkingen te maken.

De kamer was samengesteld uit

de HH. :

J. SUETENS, *eerste voorzitter*;
G. HOLOYE, *raadsheer van State*;
J. MASQUELIN, *raadsheer van State*;
P. DE VISSCHER, *bijzitter van de afdeling wetgeving*;
J. ROLAND, *bijzitter van de afdeling wetgeving*;
G. DE LEUZE, *adjunct-greffier, greffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. SUETENS.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. LAHAYE, adjunct-auditeur-generaal.

De Griffier.

(get.) G. DE LEUZE.

De Voorzitter.

(get.) J. SUETENS.

Voor uitgifte afgeleverd aan de Minister van Buitenlandse Zaken.

De 14e november 1963.

De Griffier van de Raad van State.

R. DECKMYN.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires étrangères, de Notre Ministre de la Justice, de Notre Ministre de la Défense nationale et de Notre Ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires étrangères, Notre Ministre de la Justice, Notre Ministre de la Défense nationale et Notre Ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article unique.

La Convention entre le Royaume de Belgique et la République Française relative au service militaire et les Annexes, signées à Paris, le 12 octobre 1962, sortiront leur plein et entier effet.

Donné à Bruxelles, le 22 novembre 1963.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken, van Onze Minister van Justitie, van Onze Minister van Landsverdediging en van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken, Onze Minister van Justitie, Onze Minister van Landsverdediging en Onze Minister van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt, zijn gelast, in Onze naam, bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Enig artikel.

De Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Franse Republiek betreffende de militaire dienst, en de Bijlagen, ondertekend op 12 oktober 1962, te Parijs, zullen volkomen uitwerking hebben.

Gegeven te Brussel, 22 november 1963.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

*Le Vice-Premier Ministre
et Ministre des Affaires étrangères,*

P.-H. SPAAK.

Le Ministre de la Justice,

P. VERMEYLEN.

Le Ministre de la Défense nationale,

P.-W. SEGERS.

*Le Ministre de l'Intérieur
et de la Fonction publique,*

A. GILSON.

VAN KONINGSWEGE :

*De Vice-Eerste Minister
en Minister van Buitenlandse Zaken,*

*De Minister van Justitie,**De Minister van Landsverdediging,*

*De Minister van Binnenlandse Zaken
en van het Openbaar Ambt,*

CONVENTION

entre le Royaume de Belgique et la République Française
relative au service militaire.

Sa Majesté le Roi des Belges et le Président de la République Française, désireux de mettre fin aux difficultés que rencontrent en matière d'obligations militaires ceux de leurs ressortissants qui possèdent à la fois les nationalités belge et française, ont résolu de conclure une Convention à cet effet.

Ils ont nommé pour leurs Plénipotentiaires respectifs :

Sa Majesté le Roi des Belges :

Son Excellence Monsieur le Baron Jaspar, Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire de Belgique,

Le Président de la République Française :

Son Excellence Monsieur E. de Carbone, Ambassadeur de France, Secrétaire général du Ministère des Affaires étrangères,

lesquels, après avoir présenté leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes :

Article premier.

Les dispositions de la présente Convention s'appliquent aux ressortissants de chacun des deux Etats qui possèdent concurremment les nationalités belge et française, à l'exception de ceux qui auraient acquis après leur majorité l'une ou l'autre de ces nationalités par voie de naturalisation.

Les personnes qui possèdent à la fois les nationalités belge et française dans des conditions telles qu'elles peuvent prétendre au bénéfice de la Convention seront désignées sous le terme de double-nationaux.

Art. 2.

Les double-nationaux qui résident dans l'un ou l'autre des deux Etats sont tenus de satisfaire à leurs obligations militaires d'activité dans l'Etat où ils ont eu leur résidence habituelle et permanente la plus longue pendant les douze mois qui ont précédé la date à laquelle ils ont atteint l'âge de dix-huit ans.

Ils justifieront de leur situation à cet égard par la production d'un certificat du modèle A ci-annexé délivré par les autorités compétentes et remis au représentant diplomatique ou consulaire de l'Etat où ils ne sont pas appelés à servir.

Art. 3.

Les double-nationaux qui, à l'âge de dix-huit ans, résident dans un Etat tiers ont la faculté de choisir celui des Etats contractants dans les forces armées duquel ils désirent satisfaire à leurs obligations militaires d'activité. A cet effet, ils souscrivent, en double exemplaire, une déclaration du modèle B ci-annexé devant le représentant diplomatique ou consulaire de l'Etat dans les forces armées duquel ils désirent servir; cette autorité transmet ces documents aux autorités compétentes des deux Etats.

Toutefois, en vertu d'accords particuliers passés entre les deux Hautes Parties Contractantes, la résidence dans certains pays tiers désignés par ces accords peut ne pas être admise comme conférant au double-national la faculté de choisir les forces armées dans lesquelles il doit remplir ses obligations militaires. Les dits accords définissent dans chaque cas l'Etat dans les forces armées duquel les intéressés ont à satisfaire à ces obligations.

Art. 4.

Dans le cas où des personnes n'ayant pas en temps opportun réclamé le bénéfice de la présente Convention auraient reçu un ordre d'appel sous les drapeaux émanant :

— soit de l'autorité compétente de l'Etat dans lequel elles n'ont pas leur résidence telle que celle-ci est définie à l'article 2 ci-dessus,

OVEREENKOMST

tussen het Koninkrijk België en de Franse Republiek,
betreffende de militaire dienst.

(Vertaling.)

Zijne Majesteit de Koning der Belgen en de Heer President van de Franse Republiek, wensende een einde te maken aan de moeilijkheden die inzake militaire dienst ondervonden worden door diegenen van hun onderdanen die tegelijkertijd de Franse en de Belgische nationaliteit bezitten, hebben besloten desbetreffend een Overeenkomst te sluiten.

Zij hebben als hun respectieve gevolmachtigden benoemd :

Zijne Majesteit de Koning der Belgen :

Baron Jaspar, Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur van België;

De President van de Franse Republiek :

Zijne Excellentie de Heer E. de Carbone, Ambassadeur van Frankrijk, Secretaris-generaal van het Ministerie van Buitenlandse Zaken,

die, na elkander hun in goede en behoorlijke vorm bevonden volmachten te hebben overgelegd, zijn overeengekomen als volgt :

Eerste artikel.

De bepalingen van deze Overeenkomst zijn toepasselijk op de onderdanen van elk van beide Staten die gelijktijdig de Franse en de Belgische nationaliteit bezitten, met uitzondering van diegenen die na hun meerderjarigheid één van deze nationaliteiten zouden verkrijgen hebben door naturalisatie.

Personen die gelijktijdig de Franse en de Belgische nationaliteit bezitten en zich op grond daarvan kunnen beroepen op de voordelen van de Overeenkomst zullen onder de benaming bipatriden worden aangeduid.

Art. 2.

Bipatriden die in een van beide Staten verblijven, zijn ertoe gehouden hun verplichtingen tot actieve militaire dienst te vervullen in de Staat waar zij het langst hun gewone en vaste verblijfplaats hadden gedurende de 12 maanden die voorafgingen aan de datum waarop zij de leeftijd van 18 jaar bereikten.

Om van hun toestand in dit opzicht te doen blijken, dienen zij een verklaring af te leggen, gesteld op een getuigschrift van bijgevoegd model A dat door de bevoegde autoriteiten wordt uitgereikt en vervolgens wordt overhandigd aan de diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger van de Staat waar zij niet voor de dienst zijn opgeroepen.

Art. 3.

Bipatriden die op de leeftijd van achttien jaar in een derde Staat verblijven, kunnen hun verplichtingen tot actieve militaire dienst naar keuze bij de strijdkrachten van een van beide Overeenkomstsluitende Staten vervullen. Te dien einde ondertekenen zij een in twee exemplaren opgemaakte verklaring van bijgevoegd model A ten overstaan van de diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger van de Staat bij wiens strijdkrachten zij hun dienst willen vervullen; deze overheids-persoon bezorgt deze bescheiden aan de bevoegde overheid van beide Staten.

Ingevolge bijzondere akkoorden afgesloten tussen de twee Hoge Overeenkomstsluitende Partijen, kan nochtans het verblijf in sommige door deze akkoorden aangeduide derde landen niet in aanmerking worden genomen om de bipatrie te veroorloven de strijdkrachten te kiezen waarbij hij zijn militaire verplichtingen moet vervullen. Bedoelde akkoorden bepalen voor ieder geval de Staat bij wiens strijdkrachten de betrokkenen aan deze verplichtingen moeten voldoen.

Art. 4.

Personen die niet tijdig hun aanspraken op de voordelen van deze Overeenkomst hebben doen gelden en een oproeping onder de wapens ontvangen hebben gezonden door :

— hetzij de bevoegde Overheid van de Staat waar zij hun verblijfplaats zoals deze bepaald is bij artikel 2 hierboven, niet hebben,

--- soit, en ce qui concerne les personnes visées à l'article 3, de l'Etat dans les forces armées duquel elles ne désirent pas servir.

il leur appartiendra de renvoyer cet ordre d'appel, dans les quinze jours de sa réception, à l'autorité diplomatique ou consulaire de l'Etat qui a émis ce document.

Il incombera à cette Autorité de réclamer au représentant diplomatique ou consulaire de l'autre Etat soit le certificat de situation Modèle A prévu à l'article 2, soit une copie de la déclaration Modèle B prévue à l'article 3.

Art. 5.

Hors le cas de mobilisation totale dans l'un ou l'autre Etat, les double-nationaux qui ont ou ont eu la faculté de répudier une des deux nationalités et les personnes qui, ne possédant qu'une de ces nationalités, ont la faculté d'acquiescer l'autre par déclaration ou de plein droit, ne seront, sauf demande contraire de leur part, appelées au service militaire qu'à l'âge de vingt-deux ans.

Dans le cas où ces personnes acquiesceraient définitivement la qualité de double-national, la période de résidence à prendre en considération pour la détermination des forces armées dans lesquelles elles doivent satisfaire à leurs obligations militaires d'activité est celle précédant la date du maintien ou de l'acquisition de la seconde nationalité.

La demande visée au paragraphe 1er du présent article est soumise devant l'Autorité compétente de l'Etat dans lequel l'intéressé doit satisfaire à ses obligations militaires d'activité; cette Autorité en informe l'Autorité compétente de l'autre Etat.

Art. 6.

Nonobstant les dispositions de l'article 2 de la présente Convention, les double-nationaux auront la possibilité de prendre volontairement du service dans les forces armées de l'Etat de leur choix avant d'avoir été appelés par l'autre Etat pour satisfaire à leurs obligations militaires d'activité. Le temps de service qu'ils auront ainsi accompli en qualité d'engagé viendra en déduction de la durée de leurs obligations militaires d'activité dans l'Etat où, en application des dispositions dudit article 2, ils auraient dû normalement satisfaire à ces obligations.

Les intéressés justifieront de leur engagement auprès de ce dernier Etat par la production d'un certificat du modèle C ci-annexé.

Art. 7.

Dans le cas où un double-national aurait effectué indûment des services militaires d'activité dans les forces armées de l'un des deux Etats, le temps de service qu'il aurait ainsi accompli viendra en déduction de la durée de ses obligations militaires d'activité dans l'autre Etat.

Art. 8.

Les double-nationaux qui se trouvent dans les conditions fixées aux articles précédents, qu'ils aient effectivement accompli du service ou qu'ils en aient été régulièrement, soit exemptés pour cause d'incapacité physique, soit dispensés en application de la législation en vigueur dans l'Etat où ils résident ou en faveur duquel ils avaient opté, seront considérés comme ayant satisfait à toutes les obligations militaires qui leur sont imposées en temps de paix par les lois de l'Etat où ils n'ont par été appelés à servir.

Toutefois, ceux d'entre eux qui auront eu leur résidence habituelle et permanente dans ce dernier Etat pendant cinq ans, y seront, à l'expiration de cette période, soumis à toutes les obligations militaires de réserve de leur classe de mobilisation. Cette disposition n'est pas applicable aux officiers de réserve qui resteront soumis aux obligations militaires dans l'Etat où ils auront satisfait à leurs obligations militaires d'activité.

Les autorités compétentes de chacun des deux Etats se signaleront mutuellement les transferts de résidence hors de leur territoire, des bénéficiaires de la présente Convention, tant que ceux-ci resteront soumis aux obligations militaires de réserve.

Art. 9.

Les double-nationaux qui se seront soustraits à leurs obligations militaires d'activité seront signalés par les Autorités compétentes de l'Etat où ils devaient servir aux Autorités compétentes de l'autre Etat et exclus du bénéfice de la présente Convention.

--- hetzij, met betrekking tot de personen bedoeld bij artikel 3, de Staat bij wiens strijdkrachten zij niet wensen te dienen,

kunnen dit oproepingsorder, binnen de 15 dagen na ontvangst ervan, terugzenden aan de diplomatieke of consulaire Overheid van de Staat die het document uitgegeven heeft.

Deze Overheid is ertoe gehouden, de diplomatieke of consulaire tegenwoordiger van de andere Staat te verzoeken hetzij om een getuigschrift model A, bepaald bij artikel 2, hetzij om een afschrift van de verklaring model B waarin artikel 5 voorziet.

Art. 5.

Buiten het geval van totale mobilisatie in een van beide Staten, worden bipatriden die de mogelijkheid hebben of hebben gehad om één van beide nationaliteiten af te wijzen en personen die, in het bezit zijnde van slechts één dezer nationaliteiten, op grond van een verklaring of van rechtswege de andere nationaliteit kunnen verkrijgen, slechts op de ouderdom van 22 jaar tot de militaire dienst opgeroepen behoudens tegenovergesteld verzoek van hunnentwege.

Ingeval deze personen de hoedanigheid van bipatride definitief verkrijgen, wordt voor de vaststelling van de strijdkrachten waarbij zij aan hun verplichtingen tot actieve militaire dienst moeten voldoen de verblijfsperiode in acht genomen welke de datum voorafgaat van het behoud of de verkrijging van de tweede nationaliteit.

Het verzoek bedoeld in lid 1 van dit artikel wordt ondertekend voor de bevoegde Overheid van de Staat waar betrokkene moet voldoen aan zijn verplichtingen tot actieve militaire dienst; deze Overheid geeft hiervan bericht aan de bevoegde Overheid van de andere Staat.

Art. 6.

Ongeacht de bepalingen van artikel 2 van deze Overeenkomst kunnen de bipatriden vrijwillig dienst nemen bij de strijdkrachten van de Staat van hun keuze vooraleer zij opgeroepen worden door de andere Staat om aan hun verplichtingen tot actieve militaire dienst te voldoen. De aldus vervulde dienstduur als vrijwilliger wordt afgetrokken van de duur van hun actieve militaire dienst in de Staat waar zij bij toepassing van de bepalingen van bedoeld artikel 2 normaal deze dienst moesten vervullen.

Betrokkenen bewijzen hun dienstdiening in deze laatste Staat door voorlegging van een getuigschrift model C hierbijgevoegd.

Art. 7.

Ingeval een bipatride ten onrechte actieve militaire dienst vervuld heeft in de strijdkrachten van één van beide Staten, wordt de aldus vervulde dienstduur afgetrokken van de duur van zijn verplichtingen tot actieve militaire dienst in de andere Staat.

Art. 8.

Bipatriden die voldoen aan de voorwaarden bepaald in de vorige artikelen, ongeacht of zij werkelijk hun dienst vervuld hebben of regelmatig hetzij ervan vrijgesteld worden om reden van fysieke onbekwaamheid, hetzij ervan ontslagen worden bij toepassing van de vigerende wetgeving in de Staat waar zij verblijven of die zij verkozen hadden, worden beschouwd als hebbende voldaan aan alle militaire verplichtingen die hun opgelegd worden in vredetijd door de wetten van de Staat waar zij niet opgeroepen werden om hun dienstplicht te vervullen.

Zij onder hen die hun gewone en vaste verblijfplaats gehad hebben in deze laatste Staat gedurende vijf jaar, worden er nochtans bij het verstrijken van deze periode onderworpen aan alle reservemilitaire verplichtingen van hun mobilisatieklasse. Deze bepaling is niet toepasselijk op de reserveofficieren die zullen onderworpen blijven aan de militaire verplichtingen in de Staat waar zij zullen voldaan hebben aan hun verplichtingen tot actieve dienst.

De bevoegde Overheden van elk der beide Staten geven elkaar kennis van elke verandering van verblijfplaats buiten hun grondgebied door personen die onder de toepassing van deze Overeenkomst vallen, zolang deze personen onderworpen zijn aan militieverplichtingen in de reserve.

Art. 9.

Bipatriden die zich aan hun verplichtingen tot actieve dienst zullen onttrokken hebben zullen door de bevoegde Overheden van de Staat waar zij hun dienstplicht moesten vervullen aan de bevoegde Overheden van de andere Staat worden gesignaleerd en zullen van de voordelen van deze Overeenkomst worden uitgesloten.

Art. 10.

En cas de mobilisation partielle ou totale, soit dans un seul des Etats, soit dans les deux Etats à la fois, chacun d'eux n'appellera sous ses drapeaux que les double-nationaux résidant habituellement sur son territoire.

Toutefois, les officiers de réserve resteront à la disposition de l'Etat dans les forces armées duquel ils ont satisfait à leurs obligations militaires d'activité, quel que soit l'Etat dans lequel ils auront établi leur résidence.

Les double-nationaux résidant dans un Etat tiers ne pourront être rappelés que par l'Etat dans les forces armées duquel ils ont satisfait à leurs obligations militaires d'activité.

Art. 11.

Les dispositions de la présente Convention n'affectent en rien la condition juridique des intéressés en matière de nationalité.

Art. 12.

Les modalités d'application de la présente Convention seront éventuellement fixées par accord entre les administrations des deux Etats.

Art. 13.

Les double-nationaux qui, avant l'entrée en vigueur de la présente Convention, auront effectivement satisfait à leurs obligations militaires d'activité dans l'un des deux Etats, ne seront plus tenus de satisfaire à ces obligations dans l'autre Etat. Cette disposition n'affecte en rien la situation au point de vue pénal de ceux d'entre eux qui auraient fait l'objet d'une condamnation du chef, en Belgique, de désertion, en France, d'insoumission.

Les double-nationaux qui, au moment de l'entrée en vigueur de la présente Convention et en raison des dispositions de la Convention belgo-française du 29 août 1949, n'auront pas encore satisfait à leurs obligations militaires d'activité dans l'un des deux Etats, seront régis par les dispositions de la présente Convention; dans ce cas la période de résidence à prendre en considération pour la détermination des forces armées dans lesquelles ils devront servir sera celle précédant la date de l'entrée en vigueur de la présente Convention.

Toutefois, ceux qui, conformément à l'article 3 de la Convention belgo-française du 29 août 1949, avaient déjà fait connaître leur choix, pourront conserver le bénéfice de cette option.

Art. 14.

Les difficultés qui pourraient découler de l'application de la présente Convention seront réglées par la voie diplomatique.

Art. 15.

La présente Convention s'applique en ce qui concerne la Belgique : au territoire du Royaume de Belgique; en ce qui concerne la France : aux départements et territoires de la République Française.

Art. 16.

La présente Convention qui abroge et remplace celle signée à Paris entre les deux Etats le 29 août 1949, sera ratifiée. Elle entrera en vigueur trente jours après l'échange des instruments de ratification celui-ci devant avoir lieu à Bruxelles aussitôt que faire se pourra.

La présente Convention est conclue sans limitation de durée, chacune des Hautes Parties Contractantes pouvant la dénoncer sur préavis d'un an.

En foi de quoi les Plénipotentiaires désignés ci-dessus ont signé la présente Convention et l'ont revêtue de leur sceau.

Fait à Paris, en double exemplaire, le douze octobre mil neuf cent soixante-deux.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges :

Baron JASPAR.

Pour le Président de la République Française :

E. de CARBONEL.

Art. 10.

In geval van gedeeltelijke of totale mobilisatie, hetzij in één enkele Staat, hetzij in beide Staten tegelijkertijd, zal elke Staat alleen die bipatriden onder de wapens roepen die gewoonlijk op zijn grondgebied verblijven.

Nochtans zullen de reserveofficieren ter beschikking blijven van de Staat bij wiens strijdkrachten zij hun verplichtingen tot actieve dienst hebben vervuld, ongeacht de Staat waar zij hun verblijfplaats zullen gevestigd hebben.

Bipatriden die in een derde Staat verblijven zullen enkel door de Staat bij wiens strijdkrachten zij hun verplichtingen tot actieve dienst hebben vervuld, terug kunnen worden opgeroepen.

Art. 11.

De bepalingen van deze Overeenkomst hebben generlei invloed op de rechtstoestand van betrokkenen inzake nationaliteit.

Art. 12.

De wijze waarop deze Overeenkomst dient te worden toegepast, zal eventueel bepaald worden in gemeen overleg tussen de administraties van beide Staten.

Art. 13.

Bipatriden die voor het in werking treden van deze Overeenkomst in één van beide Staten werkelijk zullen voldaan hebben aan hun verplichtingen tot actieve militaire dienst zullen er niet meer toe gehouden zijn te voldoen aan deze verplichtingen in de andere Staat. Deze bepaling wijzigt niets aan de toestand op strafrechtelijk gebied van diegenen onder hen die het voorwerp zouden geweest zijn van een veroordeling uit hoofde van desertie in België, van weerspannigheid in Frankrijk.

Bipatriden die op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze Overeenkomst en op grond van de bepalingen van de Frans-Belgische Overeenkomst van 29 augustus 1949, nog niet zullen voldaan hebben aan hun verplichtingen tot actieve militaire dienst in één van beide Staten, vallen onder de toepassing van de bepalingen van deze Overeenkomst; in dat geval komt als periode voor het bepalen van de strijdkrachten, waarbij zij hun dienstplicht dienen te vervullen, in aanmerking de periode die aan de in werkingtreding van deze Overeenkomst onmiddellijk voorafgaat.

Nochtans zullen zij die overeenkomstig artikel 3 van de Frans-Belgische Overeenkomst van 29 augustus 1949 hun keuze reeds hadden bekendgemaakt het voordeel van deze optie behouden.

Art. 14.

De moeilijkheden die uit de toepassing van deze Overeenkomst voortvloeien zullen langs diplomatieke weg om geregeld worden.

Art. 15.

Deze Overeenkomst is met betrekking tot Frankrijk van toepassing op de departementen en gebieden van de Franse Republiek en met betrekking tot België op het grondgebied van het Koninkrijk België.

Art. 16.

Deze Overeenkomst die de te Parijs tussen de twee Staten op 29 augustus 1949 ondertekende Overeenkomst opheft en vervangt, dient bekrachtigd te worden. Zij zal in werking treden 30 dagen na de uitwisseling van de bekrachtigingsakten; deze uitwisseling zal zodra mogelijk te Brussel plaats hebben.

Deze Overeenkomst wordt gesloten zonder beperking van duur; elke verdragsluitende Partij kan ze opzeggen mits een vooropzeg van één jaar.

Ten blijk daarvan bovenvermelde Gevolmachtigden deze Overeenkomst ondertekend hebben en ze van hun zegel hebben voorzien.

Gedaan te Parijs, in tweevoud, op twaalf oktober 1962.

Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen :

Baron JASPAR.

Voor de President van de Franse Republiek :

E. de CARBONEL.

(1)

CERTIFICAT DE SITUATION

prévu par l'article 2 de la Convention belgo-française
relative au service militaire des double-nationaux.

MODELE A.

Le (2)
certifie que le nommé (nom et prénoms)
né à le
est, en raison de sa résidence habituelle et permanente à
du au
..... (3)
inscrit sur les listes de milice recrutement en vue de son appel ultérieur
dans les forces armées belges conformé- ment aux dispositions
françaises de la Convention belgo-française du
A le
(4)

(1) Administration dont relève l'Autorité qui établit le certificat.

(2) Désignation de l'Autorité qui établit le certificat.

(3) Indiquer les lieux et dates des résidences successives de l'intéressé entre 17 et 18 ans.

(4) Signature et timbre de l'Autorité ayant établi le certificat.

(1)

GETUIGSCHRIFT VAN TOESTAND

voorgeschreven bij artikel 2 van de Frans-Belgische Overeenkomst
betreffende de militaire dienst van de bipatriden.

MODEL A.

De (2)
bevestigt dat de genaamde (naam en voornamen)
geboren te op
om reden dat hij zijn gewone en vaste verblijfplaats had te
van tot
..... (3)
ingeschreven is op de « militielijsten » ten einde later te
worden opgeroepen voor het vervullen van zijn dienstplicht bij
de Belgische strijdkrachten, overeenkomstig de bepalingen van de
Franse Frans-Belgische Overeenkomst van
Te de
(4)

(1) Administratie waarvan de Overheid afhangt die het getuigschrift opmaakt.

(2) Aanduiding van de Overheid die het getuigschrift opmaakt.

(3) De plaatsen en de data aanduiden van de achtereenvolgende verblijfplaatsen van betrokkene tussen 17 en 18 jaar.

(4) Handtekening en zegel van de Overheid die het getuigschrift opmaakt.

CERTIFICAT DE DECLARATION
prévu par l'article 3 de la Convention belgo-française
relative au service militaire des double-nationaux

MODELE B.
(à établir en double exemplaire)

Je soussigné (nom ⁽¹⁾ et prénoms)
né à le
fils de né à
et de née à
ayant ma résidence permanente à
déclare vouloir satisfaire à mes obligations militaires d'activité
dans les forces armées ⁽²⁾

A, le
(signature)

Visa de l'Autorité diplomatique ou consulaire
devant laquelle la déclaration est souscrite.

(1) Nom en lettres capitales d'imprimerie.
(2) Belges ou françaises.

GETUIGSCHRIJF VAN VERKLARING
voorgeschreven bij artikel 3 van de Frans-Belgische Overeenkomst
betreffende de militaire dienst van de bipatriden.

MODEL B.
(in twee exemplaren)

Ik, ondergetekende, (naam ⁽¹⁾ en voornamen)
geboren te op
zoon van geboren te
en van geboren te
mijn vaste verblijfplaats hebbende te
verklaar te willen voldoen aan mijn verplichtingen tot actieve
militaire dienst bij de strijdkrachten van ⁽²⁾

Te, de
(handtekening)

Visum van de diplomatieke of de consulaire Overheid
ten overstaan waarvan de verklaring ondertekend werd.

(1) Naam in hoofddrukletters.
(2) Franse of Belgische.

(1)

CERTIFICAT DE POSITION MILITAIRE
prévu par l'article 6 de la Convention belgo-française
relative au service militaire des double-nationaux

MODELE C.

Le (2)
certifie que le nommé
né à le
fils de et de
ayant au moment de son engagement sa résidence habituelle et
permanente à
a souscrit un engagement de (3)
dans les forces armées (4) en date du

A le
(5)

(1) Administration dont relève l'Autorité qui établit le certificat.

(2) Désignation de l'Autorité qui établit le certificat.

(3) Durée du contrat.

(4) Belges ou françaises.

(5) Signature et timbre de l'Autorité ayant établi le certificat.

(1)

GETUIGSCHRIEF NOPENS DE MILITAIRE TOESTAND
voorgeschreven bij artikel 6 van de Frans-Belgische Overeenkomst
betreffende de militaire dienst van de bipatriden.

MODEL C.

De (2)
bevestigt dat de genaamde
geboren te op
zoon van en van
op datum van een verbintenis tot
vrijwillige dienstneming voor de duur van (3)
in de (4) strijdkrachten heeft ondertekend.
Op het ogenblik dat betrokkene deze verbintenis aanging had hij
zijn gewone en vaste verblijfplaats te

Te de
(5)

(1) Administratie waarvan de Overheid afhangt die het getuigenschrift opmaakt.

(2) Aanduiding van de Overheid die het getuigenschrift opmaakt.

(3) Duur van de verbintenis.

(4) Franse of Belgische.

(5) Handtekening en zegel van de Overheid die het getuigenschrift opmaakt.